

ДО

**НАУЧНОТО ЖУРИ ЗА ЗАЩИТА НА
ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД
НА ДОКТОРАНТ ЙОАНА РОГОЖИНСКА – МИТРУТ,
ВСУ “ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“**

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д - р Галина Огнянова Йолова - Паскалева, Икономически университет-Варна,
катедра „Правни науки“

за

дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките” в област
на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално
направление: 3.6. Право на Йоана Рогожинска – Митрут

на тема:

**„НАРУШЕНИЕ ЗАПРЕТА ДИСКРИМИНАЦИИ В СФЕРЕ ЗАНЯТОСТИ В
ДОКТРИНЕ ПОЛСКОГО И ФРАНЦУЗСКОГО ТРУДОВОГО ПРАВА”**

(Нарушение на забраната за дискриминация в сферата на заетостта в доктрината на
полското и френското трудово право

Основание за изготвяне - Заповед № 931/9.12.2024 г. на Ректора на ВСУ “Черноризец Храбър“ и решение на първо заседание на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на научна степен „доктор на науките“ на Йоана Рогожинска – Митрут, докторска програма „Международно право и международни отношения” с тема на дисертационния труд „Нарушение запрета дискриминации в сфере занятости в доктрине польского и французского трудового права”(Нарушение на забраната за дискриминация в сферата на заетостта в доктрината на полското и френското трудово право)

Уважаеми членове на Научно жури,

След като се запознах с представените материали – дисертационен труд, автореферат, представени публикации, наукометрия, автобиография и др. установих, че докторантът отговаря на минималните национални изисквания по ЗРАСРБ за присъждане на научна степен „Доктор на науките“ и е насочен за защита.

I. Обща характеристика и структура на труда

Представеният ми за становище дисертационен труд се състои от увод, шест глави, заключение, изводи и използвана литература. Общият обем на труда е 416 стр, с балансирано структуриран предвид съдържанието на главите вид. Използваните литературни източници са 397 литературни източника, включително монографии, научни статии, нормативни актове, съдебни решения и интернет ресурси, което безспорно насочва към една стабилна доктринална основа за извеждане на аргументирани и обосновани научни тези и предложения де леге ференда.

Глава първа (Проявите на дискриминация в трудовите отношения) дава доктринално изясняване на генезисът на дискриминацията в трудовите правоотношения, в аспектите на връзката между принципа на равенство и други конституционноправни принципи. Чрез анализиране положителния опит на КЗД в областта на антидискриминационното законодателство, се извеждат същностните характеристики на Закона за защита от дискриминация относно дискриминацията на пазара на труда и спецификите и възможностите за тяхната приложимост в полското антидискриминационно законодателство.

Глава втора (Незаконнообразни критерии за диференциация) обхваща цялостно и детайлно изследване незаконните критерии за диференциация в областта на заетостта, посредством анализиране на френските и полските разпоредби за дискриминация и с акцент на забранените критерии за диференциация в Кодекса на труда - националност, етническа принадлежност и раса. Проблематиката се анализира както през призмата на аргументи от догматично-доктринално естество, така и предвид разнообразната съдебна практика, в това

число национални съдилища, ЕСПЧ, СЕС, както и предвид отделни и специфични материално-правни решения.

Глава трета (Забрана на дискриминацията в заплащането. Компенсаторни мерки) съдържа изследване на компенсаторния ефект на забраната за дискриминация в заплащането, като чрез систематично и комплексно анализиране на френската и полската правна уредба се извеждат аргументирани изводи и обобщения досежно за привеждане на полските разпоредби в съответствие с международните стандарти.

В Глава четвърта (Споделяне на тежестта на доказване. Контразащита на забраната за дискриминация) се изследват и анализират обхватът на забраната за дискриминация и нейната контрапротекция във френското и полското право, приоритетно в аспекта на правилата за разпределяне на тежестта на доказване в дискриминационната жалба.

Глава пета (Укрепване на правната защита на работното място) се анализира защитната функция на трудовото право, с акцент на контрола върху равнопоставеността в областта на заетостта, правото на завеждане на дела за дискриминация и ролята на инспекторите по труда и в контекста на общите и специфични правомощия на контролните органи.

В Глава (Отговорност и процесуални аспекти на дискриминацията) изследва същността и процедурите по реализиране на отговорността и процесуалните аспекти на дискриминацията във френското и полско процесуално право, съответно - начините и механизми за определяне на обезщетението за дискриминация.

Заклучението обобщава извършеното изследване като коректно систематизира приносите, обобщенията и постигнатите резултати, както и извежда следващите се от анализа по – важни предложения „de lege ferenda“.

В тези съдържателни и структурни аспекти, се дава едно цялостно и комплексно правно изследване на института на дискриминацията в областта на заетостта във френската и полската трудовоправна доктрина, като на базата на извършения анализ се извеждат както традиционните схващания, така и нови теоретични концепции, развиват се и се обосновават самостоятелни авторови тези, коректно и в подчинение на научната цел се анализира и обобщава относимата съдебна практика, както и се правят аргументирани предложения de lege ferenda за усъвършенстване на правната уредба.

II. Актуалност на проблематиката и приносни моменти

Изследването анализира допустими дискриминационни практики и политики в развитието на трудовите правоотношения според френското и полското трудово законодателство, както през призмите както на актуално състояние на уредбата със съответните му анализ, предложения и изводи за усъвършенстване на нормите, така и в сравнителноправен аспект с международни, европейски регулативни актове, българското трудово право и практиката на Комисията за защита от дискриминация. В този смисъл разработката е особено **актуална** предвид доктриналната необходимост материята, касаеща дискриминацията и характера ѝ на патология, засягаща правилното отправление на трудовоправната връзка да се разгледа в нейната цялост и комплексен характер. Динамиката на развитие на обществените отношения, както и установени и прилагани форми на диференциация при упражняване правото на труд, налагащи непрекъсната и спешна адекватност на нормите, провокират автора към актуален и систематичен теоретичен анализ, както предвид нуждата от преодоляване на законовите несъвършенства и свързаните с тях практически разрешения, така и с оглед предлагане на един нов, адаптивен на обществените потребности анализ при изследване на проблемата - най – вече на плоскостта на защита на правото на равно третиране на работника или служителя и отстояване в по – общ аспект на цялостната философия на принципа на свобода на труда.

III. Приносни моменти на дисертационният труд

Приносните моменти на труда могат да бъдат изведени на следните нива:

1. Цялостно, детайлно и систематизирано изследване същността, характеристиките и формите на диференциация от аспектите на всички равнища на нормативното регулиране
2. Анализиране на значителна по обем съдебна практика, респ. практика на трудовите трибунали и практика на КЗД, коректно препратена към отделните аспекти на проблематиката и изведена чрез аргументирани изводи, предложения и изследователски тези
3. Сравнително – правно изследване на антидискриминационните мерки в националното и други правни системи и законодателства, посредством успешно очертаване на типичните

им специфики и следващите им се разлики в законовата и практическа приложимост, респ. тенденции за развитие

4. Анализ на процесуално-правната основа за разглеждане на забраната за дискриминация с акцент на проблемата за разпределение на тежестта за доказване.

5. Изведени – аргументирано и обосновано, са и някои нови доктринални дедукции, в частност:

5.1 обосновано извеждане формите на дискриминация и диференциация като проявна форма на социална патология,

5.2 аргументирано обосноваване на извода, че забраната за дискриминация е тясно съотносима с принципа за свобода на труда, чрез поддържане на становището, че правото на равно третиране в сферата на трудовата заетост е субективно право (съгласно чл.113 от Кодекса на труда на Полша) и този му характер следва да се отстоява приоритетно и във връзка с хармонизирането и адаптиранто на полското законодателство към правото на ЕС в областта на равното третиране.

5.3 коректно съотнасяне на анализа в контекста на тясно аксиологична характеристика, а именно – личното достойнство на човека, конструирано в основата на анализа досежно различията между полското и френско право по признаците тормоз, сексуален тормоз и преследване с цел унижение на достойнството, както и при виктимизацията и свързаните с нея дискриминационни признаци.

5.4 извеждане систематика на незаконните диференциращи критерии и обосноваване на необходимостта от доктринално и законово извеждане на затворен каталог на правно защитените признаци в областта на забраната за дискриминация в областта на заетостта, както във френската трудовоправна доктрина, така и в полската трудовоправна доктрина.

5.5 обобщаване на процесуалните практики досежно споделяне на тежестта на доказване, респ. контранаративите за забрана на дискриминацията, в аспектите на тезата за неоспоримото естество на дискриминацията, тежестта на доказване, обхватът на забраната на дискриминацията и нейните контрааргументи.

6. Обосновани и изведени в систематика към съответните глави аргументирани предложения de lege ferenda приоритетно на ниво съгласуваност на регулиращите актове и

непротиворечиво и еднозначното законодателно регламентиране на казуси, касаещи забраната за дискриминация в областта на заетостта

7. Аргументирано и в изпълнение на заложената научна цел се извеждат и следните по – характерни изводи и обобщения, а именно:

7.1. отсъствие на контрол от нарочен орган относно нарушенията на разпоредбите, уреждащи забраната за дискриминация,

7.2. не отчитането на разлика между работника и работодателя по отношение на тежестта на исковите в практиката на полските съдилища, налага съответна и спешна законодателна намеса, като същевременно следва да се постулира, че е нужно съдебната власт да тълкува стриктно принципа на разпределение на тежестта на доказване в случаите на дискриминация.

7.3. при нарушена забраната за дискриминация, френското право не ограничава санкциите до възможността дискриминираният служител да претендира за обезщетение. В този смисъл се акцентира на възможността на съда да дава насоки, указващи как поведението на работодателят, предвид формиране на нагласите на организациите работодатели, за възстановяване на принципа на равенство и за премахване на практиките, водещи до дискриминация.

7.4. анализът на френското законодателство може да послужи и като основа за разширяване на каталога от критерии за незаконно разграничаване.

7.5. полските и френските разпоредби относно забраната за дискриминация се нуждаят от частично изменение и частично изясняване, респ. - разширяване на действащите разпоредби, което да премахне съществуващите съмнения, без необходимостта от създаване на отделен закон, който да урежда забраната за дискриминация

8. Подчертано практически и прескриптивен характер на изследването, резултатите от които могат успешно да се апробират, както в практиката на работодателите и ангажираните институции, така и в теоретичната и практическа подготовка на студенти и докторанти.

Съгласно представената наукометрия, по темата на дисертационния труд авторът има общо 46 публикации – 17 монографии и глави от монографии и 29 в статии - факт, който насочва към безспорен и траен научен интерес и възможност за разнообразни и самостоятелни научни изследвания с подчертан прескриптивен и научно – приложен ефект.

Към дисертационното изследване могат да бъдат отправени и следните **бележки и препоръки:**

1. Струва ми се резонно, въпреки очертаня обхват на изследване, да се анализират или по препратка на предложенията де леге ференда – посочат удачни за възприемане законодателни решения и на други чуждестранни законодателства, респ. правни системи касаещи мерки или механизми за предотвратяване на дискриминация или диференциация в трудовоправните отношения.

2. В по – разширен вариант на изследване, в бъдещи научни разработки е добре да се изследват по – широк кръг актове, стратегии и политики на ЕС досежно механизми и мерки за предотвратяване на дискриминация, особено с акцент на директно приложимите в националните законодателство и степента на тяхното транспониране.

Отправените бележки по никакъв начин не влияят върху безспорните положителни качества и значимите научни приноси на труда.

Заключение

Въз основа на гореизложеното давам изцяло положителна оценка на разработения дисертационен труд на тема „ **Нарушение запрета дискриминации в сфере заетости в доктрине полското и французското трудового права**”(Нарушение на забраната за дискриминация в сферата на заетостта в доктрината на полското и френското трудово право).

Цялостната положителна оценка на изследването, постигнатите научни резултати и аргументираните приноси, както и съответствието с установените законови изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ, и Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ във ВСУ “Черноризец Храбър“ ми дават основание с **убеденост да препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Йоана Рогожинска - Митрут научната степен „доктор на науките“ в професионално направление 3.6. Право.**

20.01.2025 г.

Изготвил:

/проф. д-р Г. Йолова - Паскалева/
